

ÖNKÉNTES ADÓSLISTÁK

A teljesség igényével

Két pozitív adóslistas rendszer is megkezdte működését Magyarországon a közeli hetekben. Ezzel elvileg mindenki jól járhatna, de több bank is úgy véli, amíg nem teljes a rendszer, illetve nincs kötelező csatlakozás, az egésznek nem nagyon van értelme.

Nyugat-Európában dús, gazdag emberek folyamatosan vesznek fel kisebb hiteleket, majd azokat precízen törlesztik. S mindezt csak azért, hogyha valóban hitelre lesz szükségük, akkor jobbak legyenek a rájuk szabott kondíciók – ezzel a szokatlan történettel igyekszik kedvet csinálni új adóslista szolgáltatásához a BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. A hazai bankok hosszú évek óta szorgalmazták, hogy legyen számukra hozzáférhető az összes lakossági hitelt tartalmazó nyilvántartás. A kormány legutóbb tavaly ősszel futott neki a problémának, de akkor is úgy járt, mind már korábban számtalanszor. Kiderült, hogy a rendszer teljes és törvényileg kötelező formában – első sorban az adatvédelmi előírások miatt – nem vezethető be. Az igényre válaszul viszont most beindulnak a „maszek” adóslisták.

KÖTELEZŐS ÉRVEK. Fizetési késedelemről akkor beszélhetünk, ha egy ügyfél 90 napja vagy annál régebben tartozik legalább a minimálbérnek megfelelő összeggel. Az érintettek fekete-listáját korábban BAR-listának hívták, jó ideje pedig Központi Hitelnyilvántartó Rendszer (KHR) néven szerepel, s évek óta hozzáférhető a bankok számára. Aki a KHR-be bekerült, nehezen szabadul onnan: a tartozás rendezése után még öt évig megmarad a „priusza”, s nagy valószínűséggel hiába kér újabb hitelt a bankoktól. A rossz adósok névsora azon-

ban csak a rendszer egyik lába – érvelnek a bankok, élükön a Magyar Bankszövetség. E listáról ugyanis nem derül ki teljes bizonyossággal, hogy egy adós hány helyen és milyen összeggel van eladósodva, így a bank nem kap teljes képet a fizetőképességéről. Ugyancsak a kötelező teljes listás rendszer mellett szólna, hogy a csonka modellben a rossz adósokat nyilván tartják, így ők nem is kapnak újabb hitelt, de mi van azokkal, akiknek még nincs „hitelmúltjuk” egy adott pénzintézetnél? Róluk az adott bank nem tudja, vajon rendszeresen tudnak-e majd törleszteni, így jelenleg – biztos, ami biztos alapon – számukra is drágábban mérik a kölcsönt. Pedig ha jó adósként nyilvántartanák őket egy közös rendszerben, akkor nem kellene megfizetniük a bizalmatlansági felárat. Erre vonat-

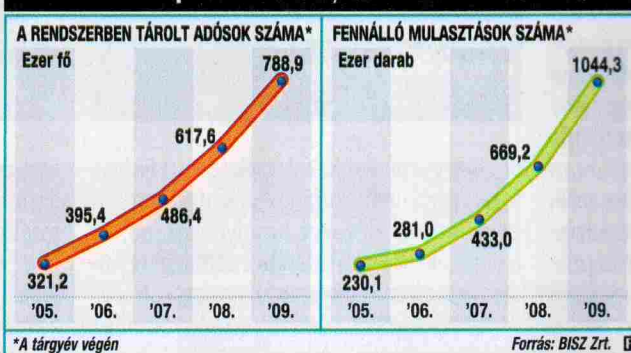
kozik a BISZ honlapján fellelhető tanmese is a hitelmúltjukat megalapozó nyugat-európai gazdagokról.

Noha a kötelező teljes listás rendszer bevezetése ismét gellert kapott, hosszú évek egy helyben topogása után most rögtön két cég is beindítja az önkéntes alapú, pozitív adóslistas szolgáltatást. Közülük a BISZ megoldása, a Credit Reference (CR) már kísérleti üzemmódra állt, és egy-két héten belül megkezdődhet az éles adatok feltöltése is. A szisztémához önkéntesen csatlakozhatnak a kereskedelmi bankok: ezen intézmények töltik fel azt a közös adatbázist, amelyből aztán később lekérdezhetik az ügyfeladatokat. De csak azokat, s ez az önkéntesség másik része, akik ehhez írásban hozzájárulnak. „A CR-rendszerhez 159 bank és takarékszövetke-

zet csatlakozott már; e kör a hazai lakossági hitelpiac 70 százalékát fedi le” – mondta a Figyelőnek Nagy Róbert, a BISZ elnök-vezérigazgatója.

A másik piacra lépő szereplő a bolognai központú CRIF Credit Bureau Services, amely Nyugat-Európa mellett Csehországban és Szlovákiában is piacvezetőnek számít. Az olasz cég a nulláról indul, a pozitív adóslista mellett a teljes negatív listát is be kell gyűjtenie, ami – amióta a KHR működik – hazai konkurensének rendelkezésére áll. A világ négy kontinensén jelen lévő világ-cég magyarországi érdekelt-sége, a CRIF Zrt. „Több mint 25 közepes és nagy kereskedelmi

Adatok a Központi Hitelnyilvántartó Rendszerből

Aki a KHR-be bekerült, nehezen szabadul onnan: a tartozás rendezése után még öt évig megmarad a „priusza”.

ENRICO LODI NEM AGGÓDIK

Megszokta már, hogy ha valamely országban megjelennek, feltűnik a konkurencia is.

bankkal folytatunk előrehaladott tárgyalásokat a csatlakozásról, egy tucattal pedig már aláírt megállapodásaink vannak” – mondta a Figyelőnek Harald Heschl, a CRIF Zrt. ügyvezető igazgatója.

A rendszer használhatóságának és végső soron működőképességének az a kulcsa, mennyire képes teljes körű adatszolgáltatásra. Ha lesznek olyan pénzügyi intézetek, amelyek nem akarnak csatlakozni, rögtön megkérdőjeleződik egy ilyen lista értelme. Hiszen amikor egy bank lekérdezi leendő ügyfele adatait, nem lehet teljesen biztos abban, hogy minden információ birtokába került. Lehetséges, hogy a leendő adós éppen olyan intézménynél adósodott el, amely nem csatlakozott a rendszerhez.

A BISZ vezetője abszolút sikernek könyveli el a CR helyzetét a 159 pénzügyi intézettel, s szerinte csupán idő kérdése, hogy a késlekedők is csatlakozzanak. Valahol logikus is az optimizmus, hiszen a BISZ Zrt. a 25 kereskedelmi bank tulajdonában álló Giro Zrt. leánycége. Enrico Lodi, a CRIF Credit Bureau Services vezetője azonban nem aggódik emiatt. Azt mondja, megszokta már, hogy ha valamely országban megjelennek, rövidesen mások is követik őket. Európa több pontján is 3-4 szereplős piacokon működnek. Lodi szerint versenylőnyüket az is megalapozza, hogy az adósnilyvántartás mellett komplett ügyfélminősítő (scoring) és ügyviteli rendszereket is kínálnak, s a hatékony portfólió-

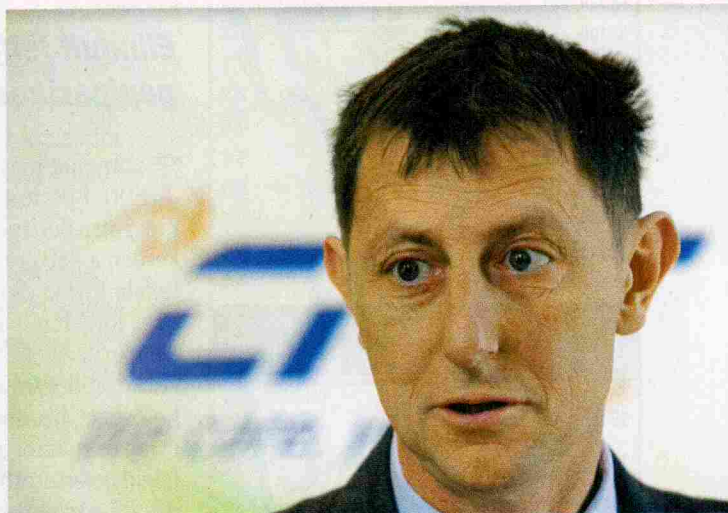
menedzsmenthez szükséges eszközöket is nyújtani tudják.

Érthető, hogy a bankok tisztánlátása – s így hitelportfóliója – javulhat a csatlakozással, mivel sokkal többet megtudhatnak leendő adósukról. A kérdés csak az, az ügyfeleknek miért éri meg felkerülni a listára. Mint Enrico Lodi elmondta, a kilencvenes évek közepén, amikor még Olaszországban sem működött teljes gőzzel a pozitív adóslista szisztéma, a fogyasztási hitelek felét csak különböző garanciák – ingatlan vagy vagyontárgy zálogjog, illetve kezesi garanciavállalás – megléte esetén folyósították. Ma, amikor a bankok pillanatok alatt lekérdezhetik az igénylők hitelmúltját, a fogyasztási kölcsönök kevesebb mint ötödénél kérnek csak garanciát. További előny lehet, hogy a rendszeren fizetők alacsonyabb kamattal kaphatnak kölcsönt, s a hitelbírálat is felgyorsul.

HEZITÁLÓK. Úgy tudjuk, mindezek ellenére a nagy lakossági hitelező bankok közül a CR-hez még nem csatlakozott például az OTP, a Budapest Bank és az Erste sem. Utóbbinál lapunkkal azt közölték, folyamatosan tárgyalnak a lehetséges partnerekkel, és ezt követően döntenek majd arról, melyik pozitív adóslista-megoldáshoz társulnak. Az OTP szerint ugyanakkor csak a törvényileg kötelező, teljes körű po-

HARALD HESCHL BIZAKODÓ

Több mint huszonöt bankkal tárgyalnak, s egy tucat pénzügyi intézettel van már megállapodásuk.

tív adóslista tekinthető kellően hatékony megoldásnak. Az önkéntes szisztémák valamelyikéhez való csatlakozást csak abban az esetben fontolja majd meg a bank, ha a kötelező rendszer valamilyen okból mégsem tud létrejönni. A CIB-nél azt mondták, még legalább egy-másfél évnek kell eltelnie ahhoz, hogy kiderüljön, mennyire lesz működőképes a felállítás. Mindenesetre ők mindkettőhöz, a CR-hez és a CRIF pozitív listás rendszeréhez is csatlakoztak.

Az UniCreditnél diplomatikusan úgy fogalmaztak: valós értékű listáról csak akkor lehet szó, ha az teljes. Hasonlóan vélekednek a legnagyobb áruhitel-portfólióval rendelkező Cetelem Banknál is, de ott el is zárkoznak a belépéstől. Lendvai János elnök arra is rámutat: a többi bank számára is elérhető közös adatbázis akár még levadászhatóvá is teheti az ügyfélállományokat. Derűlátóbban ítélik meg a helyzetet a KDB Banknál. „Mi a CR-rendszerhez csatlakoztunk, s az azt tesztelő körben is benne vagyunk” – mondta el Kovács Levente, vezérigazgató-helyettes. E bank részéről az „ősfeltöltés” szakasza (a meglévő hitelek felvevő adósok adatainak betáplálása) sem húzódik majd el túlságosan. Még decemberben levelet küldtek ugyanis az összes hitellel rendelkező lakossági ügyfeleknek, akiknek nagyjából egytizede már felhatalmazta a KDB-t, hogy adatait feltöltse a közös rendszerbe.

GILYÉN ÁGNES

➔ **Tőzsde hírek percről, percre. www.fn.hu**